PARP
Grupa PFR

Sektorowa Rada ds. Kompetencji
Odzysk Surowców

IOŚ-PIB
INSTYTUT OCHRONY ŚRODOWISKA
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Kształcenie zawodowe w szkołach branżowych – wnioski z prac Grupy Roboczej ds. współpracy edukacji i biznesu dotyczące adekwatności kształcenia do oczekiwań branży gospodarki odpadami

Grupa Robocza ds. współpracy edukacji i biznesu w sektorze gospodarki odpadami (GRGO)
Spotkanie – online: 16.12.2020

Paweł Wowkonowicz
Specjalista ds. projektu, Koordynator GRGO
Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy

Zawody związane z sektorem odzysku materiałowego surowców w szkołach branżowych

- **TECHNIK INŻYNIERII ŚRODOWISKA I MELIORACJI**
  - BRANŻA BUDOWLANA (BUD)

- **TECHNIK OCHRONY ŚRODOWISKA**
  - BRANŻA CHEMICZNA (CHM)

Od 1 września 2019 roku kształcenie w zawodach zostało podzielone na 32 branże.

Sektor gospodarki odpadami (odzysku materiałowego surowców) nie ma dedykowanej branży.

TECHNIK INŻYNIERII ŚRODOWISKA I MELIORACJI (311208)

KWALIFIKACJE WYODRĘBNIONE W ZAWODZIE

BUD.21. Organizacja i prowadzenie robót związanych z budową obiektów inżynierii środowiska

a) organizowania i prowadzenia robót związanych z budową obiektów gospodarki wodno-ściekowej,

b) organizowania i prowadzenia robót związanych z budową obiektów gospodarki odpadami,

c) organizowania i prowadzenia robót związanych z budową dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych;

BUD.22. Organizacja i prowadzenie robót melioracyjnych

a) organizowania i prowadzenia robót związanych z regulacją małych cieków wodnych oraz budową obiektów przeciwpowodziowych,

b) organizowania i prowadzenia robót związanych z odwadnianiem terenów,

c) nawadniania użytków rolnych,

d) organizowania i prowadzenia robót związanych z wykonywaniem stawów rybnych.

TECHNIK INŻYNIERII ŚRODOWISKA I MELIORACJI (311208)

BUD.21.4. Organizowanie i prowadzenie robót związanych z budową oraz utrzymaniem obiektów gospodarki odpadami

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
1) określa zasady gospodarki odpadami ➔➔➔ 2) rozpoznaje obiekty związane z przetwarzaniem odpadów 3) posługuje się przepisami prawa, dokumentacją projektową, normami, katalogami oraz instrukcjami dotyczącymi budowy obiektów przetwarzania odpadów 4) organizuje roboty związane z budową obiektów przetwarzania odpadów 5) organizuje roboty związane z utrzymaniem obiektów przetwarzania odpadów	1) rozpoznaje rodzaje odpadów 2) klasyfikuje odpady według określonych kryteriów 3) określa źródła wytwarzania odpadów 4) określa zasady zbierania i transportu odpadów oraz postępowania z odpadami niebezpiecznymi 5) stosuje przepisy prawa dotyczące gospodarki odpadami

MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

BUD.21. Organizacja i prowadzenie robót związanych z budową obiektów inżynierii środowiska

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Liczba godzin
BUD.21.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	30
BUD.21.2. Podstawy inżynierii środowiska i melioracji	150
BUD.21.3. Organizowanie i prowadzenie robót związanych z budową oraz utrzymaniem obiektów gospodarki wodno-ściekowej	210
BUD.21.4. Organizowanie i prowadzenie robót związanych z budową oraz utrzymaniem obiektów gospodarki odpadami	**130 ➔ 10%**
BUD.21.5. Organizowanie i prowadzenie robót związanych z budową oraz utrzymaniem dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych	110
BUD.21.6. Język obcy zawodowy	30
Suma	660
BUD.21.7. Kompetencje personalne i społeczne[2)]	
BUD.21.8. Organizacja pracy małych zespołów[2)]	

BUD.22. Organizacja i prowadzenie robót melioracyjnych

BUD.22.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	30
BUD.22.2. Podstawy inżynierii środowiska i melioracji	150
BUD.22.3. Organizowanie i prowadzenie robót związanych z regulacją i utrzymaniem małych cieków wodnych oraz budową obiektów przeciwpowodziowych	150
BUD.22.4. Organizowanie i prowadzenie robót związanych z odwadnianiem terenów	110
BUD.22.5. Organizowanie i prowadzenie robót związanych z nawadnianiem użytków rolnych	110
BUD.22.6. Organizowanie i prowadzenie robót związanych z wykonywaniem stawów rybnych	110
BUD.22.7. Język obcy zawodowy	30
Suma	690
BUD.22.8. Kompetencje personalne i społeczne[2)]	**Suma 1350**
BUD.22.9. Organizacja pracy małych zespołów[2)]	**BUD.21.4.➔ 10%**

TECHNIK OCHRONY ŚRODOWISKA (325511)

KWALIFIKACJA WYODRĘBNIONA W ZAWODZIE

CHM.05. Ocena stanu środowiska, planowanie i realizacja zadań w ochronie środowiska

1) monitorowania poziomu zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb;
2) oceny stanu powietrza, wód i gleb;
3) **planowania i prowadzenia gospodarki odpadami;**
4) planowania i realizacji działań na rzecz ochrony środowiska.

TECHNIK OCHRONY ŚRODOWISKA (325511)

CHM.05.5. Planowanie i realizacja zadań w ochronie środowiska

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
1) planuje zadania dotyczące ochrony wód 2) planuje zadania dotyczące ochrony powietrza atmosferycznego 3) planuje zadania dotyczące ochrony gleb	
4) charakteryzuje racjonalną gospodarkę **odpadami komunalnymi**	1) klasyfikuje odpady według określonych kryteriów 2) wskazuje sposoby sortowania odpadów komunalnych 3) przestrzega zasad składowania i magazynowania odpadów komunalnych 4) dobiera sposoby zagospodarowania odpadów komunalnych 5) dobiera metody unieszkodliwiania odpadów komunalnych 6) wymienia prace związane z eksploatacją składowiska odpadów komunalnych 7) prowadzi prace związane z kompostowaniem odpadów komunalnych 8) planuje prace związane ze spalaniem odpadów komunalnych oraz eksploatacją spalarni 9) dobiera metody zagospodarowania osadów ściekowych
5) charakteryzuje racjonalną gospodarkę **odpadami przemysłowymi**	1) rozróżnia prace związane z zagospodarowaniem odpadów niebezpiecznych 2) opisuje sposoby składowania odpadów przemysłowych niebezpiecznych 3) planuje transport i składowanie odpadów przemysłowych niebezpiecznych 4) dobiera metody unieszkodliwiania odpadów przemysłowych 5) planuje gospodarcze wykorzystanie odpadów przemysłowych

MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

CHM.05. Ocena stanu środowiska, planowanie i realizacja zadań w ochronie środowiska

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Liczba godzin
CHM.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	30
CHM.05.2. Podstawy ochrony środowiska	80
CHM.05.3. Monitorowanie stopnia zanieczyszczenia środowiska	460
CHM.05.4. Ocena stopnia zanieczyszczenia środowiska	325
CHM.05.5. Planowanie i realizacja zadań w ochronie środowiska	**400 ➔ 30%**
CHM.05.6. Język obcy zawodowy	60
Suma	1355
CHM.05.7. Kompetencje personalne i społeczne	
CHM.05.8. Organizacja pracy małych zespołów	

CHM.05.5. ➔ 30%

CHM.05.3. ➔ 35%

Pozostałe branże, gdzie pojawiają się zagadnienia związane z gospodarką odpadami i ochroną środowiska:

- Elektroenergetyczna
- Elektroniczno-mechatroniczna
- Handlowa
- Hotelarsko-gastronomiczno-turystyczna
- Mechaniczna
- Motoryzacyjna
- Rolno-hodowlana
- Spedycyjno-logistyczna
- Teleinformatyczna
- Transportu wodnego
- Przemysłu mody

i inne…

Ramowe plany nauczania dla szkół branżowych

Godziny stanowiące różnicę między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych określoną **w ramowym planie nauczania** dla danego typu szkoły (ok. 1680h) a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji np. Technik ochrony środowiska, określoną **w podstawie programowej** kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego (ok. 1350h) ➔ **czyli ok. 330h** przeznacza się na:

1) **zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia w zawodzie**

lub

§ 4 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół

2) realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych:

a) przygotowujących uczniów do uzyskania dodatkowych umiejętności zawodowych związanych z nauczanym zawodem

➔ **Wśród dodatkowych umiejętności zawodowych brak jest tych związanych z gospodarką odpadami.**

lub

b) przygotowujących uczniów do uzyskania kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, związanej z nauczanym zawodem

➔ **Nie ma kwalifikacji rynkowej związanej z gospodarką odpadami.**

lub

c) przygotowujących uczniów do uzyskania dodatkowych uprawnień zawodowych przydatnych do wykonywania nauczanego zawodu,

lub

d) uzgodnionych z pracodawcą, których treści nauczania ustalone w formie efektów kształcenia są przydatne do wykonywania nauczanego zawodu.

§ 4 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół

Sugestie po spotkaniu GRGO

- **Wyodrębnienie nowej branży kształcenia zawodowego** (np.: *ochrona środowiska/gospodarka odpadami/...)*, **w której znalazłby się sektor odzysku materiałowego surowców**

W nowopowstałej branży mogłyby się znaleźć wszystkie zawody związane z gospodarką odpadami.

Sektorowa Rada powinna się zwrócić do Ministra Klimatu z odpowiednim wnioskiem.

Sugestie po spotkaniu GRGO

- **Aktualizacja wybranych umiejętności istniejącego zawodu *Technika ochrony środowiska, tak aby go dostosować* do potrzeb sektora odzysku materiałowego.**

- **Zgłoszenie nowego (lub nowych) zawodów dla branży odzysku materiałowego surowców**.

Sektorowa Rada może zgłosić do Ministerstwa Klimatu zapotrzebowanie na nowy zawód, należy w tym przypadku wraz ze wnioskiem przesłać wykaz efektów kształcenia i kryteriów weryfikacji dla nowych kwalifikacji.

- **Wprowadzenie dodatkowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem odzysku materiałowego, ze wskazaniem w jakim zawodzie można je stosować.**

Np.: Obsługa specjalistycznych maszyn do segregacji surowców wtórnych; etc.

Sugestie po spotkaniu GRGO

- **Opracowanie Sektorowej Ramy Kwalifikacji (SRK) dla sektora gospodarki odpadami**

Jednym z narzędzi ZSK jest Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK), czyli opis poziomów kwalifikacji w branży.

W chwili obecnej jest 17 SRK, ale brak związanej z sektorem gospodarki odpadami. Zapisy dotyczące gospodarki odpadami są zawarte w innych SRK: motoryzacyjnej, budowlanej, energetyki, przemysłu chemicznego.

Stworzenie SRK dla branży gospodarki odpadami byłoby podstawą do tworzenia kwalifikacji rynkowych dla sektora.

- **Po opisie sektora można wystąpić do IBE o wsparcie w tworzeniu Sektorowej Ramy Kwalifikacji dla sektora gospodarki odpadami.**

Sugestie po spotkaniu GRGO

- **Opracowanie i zgłoszenie kwalifikacji rynkowej związanej z sektorem odzysku materiałowego**
  (Pierwsza kwalifikacja rynkowa w gospodarce odpadami„ *Organizowanie gospodarki odpadami medycznymi w miejscach ich wytwarzania*" zgłoszona przez IOŚ-PIB powinna się pojawić na początku 2021 roku).

Kwalifikacje rynkowe są dostępne dla wszystkich chętnych, w tym dla uczniów szkół branżowych czy osób pracujących w zawodzie, którzy chcą zweryfikować swoją wiedzę i potwierdzić umiejętności.

Kwalifikację rynkową można uzyskać w ramach:
- obowiązkowych zajęć edukacyjnych *lub*
- w ramach kursu umiejętności zawodowych *lub*
- potwierdzania dodatkowych umiejętności zawodowych.

Kontakt

Paweł Wowkonowicz

Specjalista ds. Projektu

Rada Sektorowa ds. Kompetencji Sektora Odzysku Materiałowego Surowców

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy
tel.: 22 37 50 534
e-mail:
pawel.wowkonowicz@ios.edu.pl
www.srk-odzysk.kig.pl

PARP
Grupa PFR

Sektorowa Rada ds. Kompetencji
Odzysk Surowców

IOŚ-PIB
INSTYTUT OCHRONY ŚRODOWISKA
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Dziękuję za uwagę

PARP
Grupa PFR

Sektorowa Rada ds. Kompetencji
Odzysk Surowców

IOŚ-PIB
INSTYTUT OCHRONY ŚRODOWISKA
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Panel ekspercki/dyskusja